

TĂNG CƯỜNG GIÁO DỤC LÝ TƯỞNG, ĐẠO ĐỨC CÁCH MẠNG CHO SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC HẢI PHÒNG GIAI ĐOẠN 2025 - 2030

Nguyễn Đình Hưng¹, Phạm Quỳnh Trang², Nguyễn Thị Thảo³

¹Đoàn TNCS Hồ Chí Minh, Trường Đại học Hải Phòng

²Học viện Chính trị khu vực I

³Khoa Ngoại ngữ, Trường Đại học Hải Phòng

¹Email: hungnd@dhhp.edu.vn

Ngày nhận bài: 21/5/2025

Ngày PB đánh giá: 04/6/2025

Ngày duyệt đăng: 09/7/2025

Tóm tắt: Trong bất cứ giai đoạn lịch sử nào, thanh niên, sinh viên cũng là lực lượng xã hội quan trọng, một trong những nhân tố quyết định cho sự phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc. Để phát huy tốt vai trò đặc biệt quan trọng ấy một cách đầy đủ, sinh viên cần được thường xuyên bồi dưỡng và tăng cường giáo dục lý tưởng, đạo đức cách mạng. Bài viết phân tích thực trạng công tác giáo dục lý tưởng, đạo đức cách mạng cho sinh viên, cựu sinh viên học tập tại Trường Đại học Hải Phòng giai đoạn 2020 - 2025, qua đó đề xuất giải pháp tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức cho sinh viên trường Đại học Hải Phòng giai đoạn 2025 - 2030. Trong bối cảnh hội nhập và chuyển đổi số, việc giáo dục chính trị, tư tưởng, lối sống cho sinh viên là nhiệm vụ cấp thiết nhằm xây dựng lớp trẻ có bản lĩnh, khát vọng và trách nhiệm với đất nước.

Từ khoá: Đạo đức cách mạng, giáo dục lý tưởng, đạo đức, sinh viên.

ENHANCING THE EDUCATION OF REVOLUTIONARY IDEALS AND MORALS FOR STUDENTS AT HAIPHONG UNIVERSITY DURING THE 2025 - 2030 PERIOD

Abstract: In any historical period, the youth and students constitute vital social forces and are one of the decisive factors for the development of a prosperous and progressive nation. In order to effectively promote that particularly essential role, students need to receive ongoing fostering and enhancing the education of revolutionary ideals and morals. This article examines the current state of the education concerning revolutionary ideals and morals for students and alumni at Haiphong University during the period of 2020-2025, thereby proposes strategic solutions to strengthen the education of revolutionary ideals and morals for students at Haiphong University

during the period of 2025-2030. In the context of integration and digital transformation, the education of political thought and lifestyle for students appears as an urgent task which aims at fostering the youth generation imbued with resilience, aspirations, and a profound sense of responsibility towards the nation.

Keywords: Revolutionary morals, ideal and moral education, students.

1. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh đất nước đang đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế sâu rộng, việc giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho sinh viên - lực lượng trí thức trẻ tương lai của đất nước - có vai trò đặc biệt quan trọng. Ngày 11/11/2021 Thủ tướng chính phủ đã ban hành Quyết định Chương trình “*Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống và khơi dậy khát vọng cống hiến cho thanh niên, thiếu niên, nhi đồng giai đoạn 2021 - 2030*”. Đặc biệt tại Trường Đại học Hải Phòng - một cơ sở giáo dục đại học đa ngành, đa lĩnh vực, tự chủ, có sứ mạng đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực chất lượng cao, nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ, góp phần quan trọng vào sự nghiệp xây dựng, phát triển của thành phố Hải Phòng, vùng Duyên hải Bắc Bộ và cả nước. Do đó, yêu cầu đặt ra là phải xây dựng thể hệ sinh viên có bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức trong sáng, có khát vọng cống hiến và trách nhiệm với cộng đồng Giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức lối sống cho sinh viên là một công tác vô cùng quan trọng. Tuy nhiên, trước tác động của mặt trái

kinh tế thị trường, sự phát triển nhanh chóng của công nghệ và mạng xã hội, một bộ phận sinh viên có biểu hiện thờ ơ chính trị, phai nhạt lý tưởng, thiếu ý thức rèn luyện. Do đó, việc tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng và đạo đức cho sinh viên trường Đại học Hải Phòng trong thời gian tới là yêu cầu cấp bách, góp phần hình thành thế hệ thanh niên có ước mơ, hoài bão, sống có trách nhiệm với bản thân, với cộng đồng và xã hội, đáp ứng yêu cầu phát triển của đất nước trong kỷ nguyên mới.

2. Tổng quan nghiên cứu, cơ sở lý thuyết và phương pháp nghiên cứu

2.1. Tổng quan nghiên cứu

Trong những năm gần đây, vấn đề giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho sinh viên đã được nhiều nhà khoa học, cơ sở giáo dục và các tổ chức chính trị - xã hội quan tâm nghiên cứu ở nhiều góc độ khác nhau. Tác giả như Bùi Thị Cần với cuốn sách: “*Giáo dục sinh viên Việt Nam theo gương bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh trong thời kỳ hội nhập*” (2020) NXB Thanh niên, Hà Nội đã tập trung làm rõ những giá trị và nội dung bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh là tấm gương mẫu mực để vận dụng trong công tác giáo dục, rèn luyện chính trị cho

sinh viên. Trong bài viết “*Giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên Việt Nam trước bối cảnh cách mạng công nghiệp 4.0*”⁽¹⁾, tác giả nhấn mạnh rằng sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ và mạng xã hội đặt ra thách thức lớn đối với việc giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên. Tác giả đề xuất cần đổi mới phương pháp giảng dạy, tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin và tạo môi trường học tập tích cực để nâng cao hiệu quả giáo dục lý tưởng cách mạng.

Bên cạnh đó, mô hình giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên được Bộ Giáo dục và Đào tạo đề xuất trong tài liệu “*Mô hình giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên*” đã chỉ ra rằng việc giáo dục này cần được thực hiện thông qua nhiều con đường: giáo dục gia đình, nhà trường, xã hội và tự học hỏi của người học. Nhà trường giữ vai trò trung tâm trong việc kết nối các lực lượng giáo dục để thực hiện mục tiêu này.

Đề tài cấp thành phố “*Nghiên cứu đề xuất một số giải pháp tăng cường công tác giáo dục chính trị đối với học sinh, sinh viên trên địa bàn thành phố Hải Phòng đến năm 2030*” do Ban Tuyên giáo Thành ủy Hải Phòng chủ trì có ý nghĩa định hướng thực tiễn khi phân tích tương đối toàn diện thực trạng giáo dục chính trị - tư tưởng tại các cơ sở giáo dục trên địa bàn thành phố, đồng thời chỉ

rõ những điểm yếu như: nội dung giảng dạy còn dàn trải, thiếu chiều sâu; hình thức giáo dục chậm đổi mới; một bộ phận cán bộ phụ trách công tác tư tưởng chưa được đào tạo bài bản. Trên cơ sở đó, đề tài đã đề xuất hệ thống giải pháp đồng bộ như: phát huy vai trò của tổ chức Đảng trong trường học, tăng cường phối hợp giữa nhà trường - gia đình - xã hội, nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên lý luận chính trị, đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng theo hướng tích cực, tương tác và gắn với đời sống thực tiễn của học sinh, sinh viên. Những kết quả của đề tài góp phần quan trọng vào việc cụ thể hóa chủ trương của Trung ương trong điều kiện, đặc thù phát triển của Hải Phòng.

Trong bài viết “*Tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục chính trị tư tưởng đối với học sinh, sinh viên trên địa bàn thành phố Hải Phòng*” đăng trên Kỷ yếu Hội thảo quốc gia “Vai trò lãnh đạo của Đảng trong các trường đại học, cao đẳng đối với đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao phục vụ phát triển kinh tế và văn hóa” được sự kết hợp tổ chức bởi Thành ủy Hải Phòng và Trường Đại học Hải Phòng cuối năm 2024, tác giả Phạm Thị Bích Thủy đã nhấn mạnh vai trò trung tâm, dẫn dắt của tổ chức Đảng trong các cơ sở giáo dục. Theo tác giả, công tác giáo dục chính trị tư tưởng cho học sinh, sinh viên chỉ thực

(1) [https://www.quanlynhanuoc.vn/2025/03/20/giao-duc-ly-tuong-cach-mang-cho-sinh-vien-](https://www.quanlynhanuoc.vn/2025/03/20/giao-duc-ly-tuong-cach-mang-cho-sinh-vien-viet-nam-truoc-boi-canhh-cach-mang-cong-nghiep-4-0/?utm)

[viet-nam-truoc-boi-canhh-cach-mang-cong-nghiep-4-0/?utm](https://www.quanlynhanuoc.vn/2025/03/20/giao-duc-ly-tuong-cach-mang-cho-sinh-vien-viet-nam-truoc-boi-canhh-cach-mang-cong-nghiep-4-0/?utm)

sự hiệu quả khi có sự chỉ đạo trực tiếp, thường xuyên của các cấp ủy Đảng. Bài viết khuyến nghị việc tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng đối với các hoạt động giáo dục lý tưởng, đạo đức - tức là đảm bảo tất cả các nội dung, chương trình đều xuất phát từ định hướng chính trị của Đảng, lấy lý tưởng cách mạng làm điểm tựa trong xây dựng văn hóa học đường. Đồng thời, tác giả cũng đề xuất phải xây dựng cơ chế kiểm tra, đánh giá hiệu quả giáo dục tư tưởng trong các trường học, tránh tình trạng hình thức, hành chính hóa hoạt động Đoàn - Hội và giáo dục chính trị trong nhà trường.

Có thể thấy, các nghiên cứu và đề tài mang tính địa phương tại Hải Phòng đều chỉ ra tầm quan trọng cấp thiết của việc đổi mới nội dung, phương pháp và cơ chế triển khai công tác giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên. Lực lượng trẻ có khả năng thích nghi và hội nhập cao, nhưng cũng chịu nhiều tác động từ môi trường đô thị hóa nhanh và các trào lưu xã hội phức tạp. Vì vậy, việc kế thừa, phát triển những kết quả nghiên cứu đã có là cần thiết để tiếp tục hoàn thiện chính sách và nâng cao hiệu quả giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức cho sinh viên Trường Đại học Hải Phòng giai đoạn 2025-2030 là cần thiết, nhằm bổ sung khoảng trống trong nghiên cứu và góp phần nâng cao hiệu quả công tác giáo dục tư tưởng trong bối cảnh mới.

2.2. Cơ sở lý thuyết

Bài viết được xây dựng trên nền tảng các cơ sở lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam về giáo dục con người toàn diện trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội. Trong đó, các lý thuyết nền tảng được sử dụng bao gồm:

Thứ nhất, lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin về vai trò của ý thức xã hội và giáo dục trong phát triển con người. Theo quan điểm của chủ nghĩa duy vật biện chứng, con người không chỉ là sản phẩm của điều kiện vật chất mà còn là chủ thể tích cực cải biến thế giới thông qua hoạt động nhận thức và thực tiễn. Giáo dục, đặc biệt là giáo dục chính trị - tư tưởng, có vai trò quyết định trong việc hình thành ý thức xã hội, lý tưởng sống và hệ giá trị đạo đức. Đây là cơ sở lý luận nền tảng để khẳng định tầm quan trọng của giáo dục lý tưởng cách mạng và đạo đức trong bối cảnh xây dựng con người mới xã hội chủ nghĩa.

Thứ hai, tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục thế hệ trẻ. Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn nhấn mạnh vai trò chiến lược của thế hệ thanh niên trong sự nghiệp cách mạng. Người cho rằng: *“Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết”*⁽²⁾. Tư tưởng của Người về “giáo dục cả đức, trí, thể, mỹ”, đặc biệt là đạo đức cách mạng, là kim chỉ

(2) Hồ Chí Minh: Toàn tập, t.15, Nxb Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, 2011, tr.622

nam cho công tác giáo dục thế hệ trẻ hiện nay. Hồ Chí Minh nhấn mạnh sự cần thiết phải xây dựng thanh niên “vừa hồng, vừa chuyên” - đây là định hướng xuyên suốt mà bài viết kế thừa và vận dụng.

Thứ ba, quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam về phát triển con người toàn diện trong thời kỳ mới.

Các văn kiện của Đảng, đặc biệt là Văn kiện Đại hội XIII, khẳng định: “*Con người là trung tâm, là chủ thể, là mục tiêu và động lực phát triển đất nước*”; nhấn mạnh nhiệm vụ “*phát triển con người toàn diện, trọng tâm là giáo dục lý tưởng, đạo đức, lối sống và khơi dậy khát vọng cống hiến*”. Đây là nền tảng lý luận định hướng cho các mục tiêu, nội dung và giải pháp mà bài viết đề xuất, bảo đảm phù hợp với định hướng chính trị của Đảng trong giáo dục thế hệ trẻ.

Thứ tư, các tiếp cận hiện đại về giáo dục công dân và lý tưởng sống trong giáo dục đại học.

Bài viết tham khảo mô hình giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên do Bộ Giáo dục và Đào tạo xây dựng, trong đó nhấn mạnh tiếp cận đa chiều (từ nhà trường, gia đình, xã hội), tích hợp giữa chính khóa - ngoại khóa - trải nghiệm, và tăng cường ứng dụng công nghệ số, truyền thông hiện đại. Tiếp cận này phù hợp với xu thế quốc tế về phát triển năng lực công dân toàn cầu trong giáo dục đại học.

Từ các cơ sở lý luận nêu trên, bài viết xây dựng khung phân tích về thực

trạng và đề xuất hệ thống giải pháp giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức cho sinh viên, bảo đảm tính kế thừa, khoa học và khả thi trong triển khai thực tiễn tại trường Đại học Hải Phòng.

Về sinh viên, đây một trong những nhóm xã hội có khả năng đổi mới, sáng tạo và lan tỏa tri thức mạnh mẽ nhất, đóng vai trò là cầu nối giữa giáo dục và phát triển bền vững. Sinh viên vừa là sản phẩm của quá trình giáo dục, vừa là chủ thể tham gia vào việc định hình văn hóa học đường và xu hướng phát triển tri thức nhân loại.

Tuy nhiên, sinh viên cũng là nhóm dễ bị tác động mạnh bởi những biến động xã hội, ảnh hưởng từ mạng xã hội, văn hóa ngoại lai và mặt trái của kinh tế thị trường. Đây là giai đoạn hình thành và phát triển hệ giá trị, nên việc định hướng tư tưởng, lý tưởng sống và đạo đức cho sinh viên có vai trò đặc biệt quan trọng. Nếu được giáo dục tốt, sinh viên sẽ trở thành lớp người “vừa hồng, vừa chuyên”, có bản lĩnh, có trách nhiệm và sẵn sàng dấn thân vì cộng đồng. Ngược lại, nếu thiếu định hướng, họ dễ rơi vào tâm lý hoài nghi, thờ ơ chính trị, sống thực dụng hoặc lệch chuẩn đạo đức.

Với vị trí là lực lượng nòng cốt của trí thức trẻ, sinh viên chính là chủ nhân tương lai của đất nước. Vì vậy, giáo dục lý tưởng cách mạng và đạo đức không chỉ là nhiệm vụ cấp bách, mà còn là giải pháp chiến lược để xây dựng nền tảng tinh thần

cho sự nghiệp phát triển nhanh và bền vững của dân tộc Việt Nam.

Giáo dục lý tưởng, đạo đức cách mạng cho sinh viên luôn được xác định là nhiệm vụ chiến lược, có vai trò đặc biệt trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Sinh viên - tầng lớp trí thức trẻ, năng động, giàu khát vọng, là lực lượng nòng cốt trong công cuộc phát triển đất nước - cần được bồi dưỡng để hình thành bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức trong sáng, có hoài bão, trách nhiệm với cộng đồng và khát vọng cống hiến vì một Việt Nam phồn vinh, hạnh phúc. Đây không chỉ là nền tảng tư tưởng giúp sinh viên định hướng đúng đắn con đường phấn đấu và trưởng thành, mà còn là động lực mạnh mẽ thúc đẩy họ học tập, rèn luyện, vươn lên khẳng định mình và sẵn sàng cống hiến cho sự nghiệp phát triển của đất nước.

2.3. Phương pháp nghiên cứu

Để đảm bảo tính khách quan, khoa học và thực tiễn, bài viết sử dụng tổng hợp các phương pháp nghiên cứu sau:

Phương pháp khảo sát thực tiễn, thống kê, xử lý dữ liệu: Nhóm tác giả tiến hành điều tra xã hội học dưới hình thức khảo sát bảng hỏi đối với gần 2.800 sinh viên, cựu sinh viên học tập tại Trường Đại học Hải Phòng giai đoạn 2020 - 2025, nhằm thu thập dữ liệu về nhận thức, thái độ, mức độ tham gia và đánh giá của sinh viên đối với các nội dung giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức. Đây là cơ sở quan trọng để đánh giá hiệu quả, nhận diện vấn

đề, nguyên nhân và đề xuất các giải pháp phù hợp.

Phương pháp phỏng vấn sâu và quan sát thực tế: Nhóm tác giả thực hiện trao đổi trực tiếp với một số cán bộ Đoàn - Hội, giảng viên phụ trách công tác giáo dục chính trị tư tưởng, cũng như lãnh đạo Trường Đại học Hải Phòng nhằm tìm hiểu quan điểm, kinh nghiệm và khó khăn trong quá trình triển khai giáo dục lý tưởng, đạo đức cho sinh viên.

Việc kết hợp đa phương pháp trên nền tảng lý luận khoa học và khảo sát thực tiễn đã giúp bài viết tiếp cận vấn đề một cách toàn diện, đa chiều và sâu sắc, bảo đảm tính logic, khách quan và có giá trị ứng dụng cao.

3. Kết quả nghiên cứu

3.1. Một số kết quả đạt được trong công tác giáo dục lý tưởng, đạo đức cách mạng cho sinh viên Trường Đại học Hải Phòng hiện nay

Thành phố Hải Phòng là trung tâm công nghiệp, cảng biển và logistics lớn ở khu vực phía Bắc, không chỉ là đầu tàu phát triển kinh tế mà còn là địa bàn có tiềm năng lớn trong phát triển nguồn nhân lực tri thức trẻ. Trong những năm gần đây, Trường Đại học Hải Phòng đã có những bước phát triển đáng kể cả về quy mô, chất lượng và cơ cấu ngành nghề đào tạo, đang từng bước mở rộng quy mô và nâng cao chất lượng giảng dạy, hướng tới mục tiêu đào tạo 15.000 sinh viên vào năm 2030.

Có thể thấy, sinh viên Trường Đại học Hải Phòng hiện nay là lực lượng trẻ, có trình độ, khát vọng khẳng định bản thân, thích nghi tốt với sự phát triển công nghệ và yêu cầu hội nhập quốc tế. Họ không chỉ là đối tượng trung tâm của quá trình đào tạo mà còn là chủ thể sáng tạo, là nguồn lực quan trọng trong chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của thành phố. Vì vậy, công tác giáo dục lý tưởng, đạo đức cách mạng cho sinh viên cần được triển khai một cách đồng bộ, sâu rộng và phù hợp với đặc điểm của từng khu vực, từ đó, góp phần vào sự nghiệp phát triển của đất nước.

Giai đoạn 2020-2025, công tác giáo dục lý tưởng, đạo đức cách mạng cho sinh viên Trường Đại học Hải Phòng đã có nhiều chuyển biến tích cực, đạt được những kết quả nổi bật, góp phần quan trọng vào việc hình thành tư tưởng, bản lĩnh chính trị và đạo đức cho thế hệ trí thức trẻ. Việc tổ chức các hoạt động giáo dục chính trị, tư tưởng đã được triển khai đồng bộ, bài bản với sự phối hợp chặt chẽ giữa các cấp ủy Đảng, Ban Giám hiệu nhà trường và các tổ chức Đoàn - Hội.

Đảng ủy Trường Đại học Hải Phòng đã chỉ đạo sát sao công tác giáo dục chính trị, tư tưởng thông qua nhiều hình thức như bồi dưỡng lý luận, tổ chức hội thảo, tọa đàm, các phong trào hành động cách mạng và xây dựng đội ngũ giảng viên lý luận chính trị, cán bộ đoàn thể có năng lực. Nhờ đó, sinh viên trong trường không chỉ được trang bị kiến thức mà còn được

định hướng rõ ràng về thế giới quan, phương pháp luận khoa học và lý tưởng sống tích cực.

Theo khảo sát từ gần 2.800 sinh viên, cựu sinh viên học tập tại Trường Đại học Hải Phòng giai đoạn từ 2020 - 2025, có đến 97,1% sinh viên khẳng định niềm tin vững chắc vào đường lối lãnh đạo của Đảng. Điều này thể hiện hiệu quả rõ rệt của công tác giáo dục lý tưởng, đạo đức cách mạng trong môi trường đại học. Khoảng 67,1% sinh viên cho biết họ tiếp thu kiến thức chính trị - tư tưởng chủ yếu thông qua các môn học lý luận chính trị như Triết học Mác - Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh; 62,4% học được từ các hoạt động Đoàn - Hội và phong trào thanh niên; và 37,6% qua phương tiện truyền thông đại chúng. Những con số này cho thấy ảnh hưởng đa chiều của các kênh giáo dục và truyền thông trong việc hình thành nhận thức và thái độ chính trị của sinh viên.

Có đến 89,6% sinh viên cho rằng việc học các môn lý luận chính trị là “rất có ích”, và 86,1% đánh giá cao lợi ích từ các hoạt động Đoàn - Hội và phong trào tình nguyện. Đây là minh chứng rõ nét cho thấy hiệu quả của việc lồng ghép nội dung giáo dục chính trị - tư tưởng vào các hoạt động phong trào, qua đó giúp sinh viên hình thành tinh thần trách nhiệm, khát vọng cống hiến và bản lĩnh chính trị vững vàng. Ngoài ra, 52,9% sinh viên thể hiện sự hứng thú khi học các môn lý luận chính trị, trong khi 51,5% tích cực

tham gia các hoạt động có nội dung giáo dục tư tưởng. Tỷ lệ này cho thấy sinh viên đang dần hình thành thái độ chủ động tiếp cận các nội dung chính trị, tư tưởng, đặc biệt khi hoạt động được thiết kế sinh động, thực tế và gần gũi với đời sống sinh viên.

Từ thực tiễn trên, có thể khẳng định rằng Trường Đại học Hải Phòng đã bước đầu thành công trong việc đưa giáo dục lý tưởng cách mạng và đạo đức vào chiều sâu nhận thức và hành động của sinh viên. Điều này thể hiện qua việc nâng cao niềm tin vào Đảng, tăng cường bản lĩnh chính trị, cũng như tinh thần sẵn sàng cống hiến của sinh viên trong các hoạt động học tập và xã hội.

3.2. Một số hạn chế trong công tác giáo dục lý tưởng, đạo đức cách mạng cho sinh viên Trường Đại học Hải Phòng

Mặc dù đạt được nhiều kết quả tích cực, công tác giáo dục lý tưởng, đạo đức cách mạng cho sinh viên tại Trường Đại học Hải Phòng vẫn còn tồn tại một số hạn chế cần được nhìn nhận và khắc phục kịp thời.

Thứ nhất, vẫn còn một bộ phận sinh viên thiếu quan tâm đến các nội dung chính trị - tư tưởng, thậm chí có biểu hiện hoài nghi, lệch lạc trong nhận thức về vai trò lãnh đạo của Đảng, về con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của đất nước. Một số sinh viên có lối sống thực dụng, chạy theo trào lưu thiếu lành mạnh, thờ ơ với các vấn đề xã hội, ngại tham gia hoạt động

phong trào hoặc sống không có mục tiêu, lý tưởng rõ ràng.

Thứ hai, nội dung và phương pháp giảng dạy lý luận chính trị trong một số trường đại học vẫn còn nặng tính lý thuyết, hàn lâm, chưa thực sự gắn với thực tiễn cuộc sống sinh viên. Nhiều giảng viên chưa đổi mới phương pháp giảng dạy, chưa khai thác hiệu quả công nghệ thông tin, dẫn đến giờ học thiếu tính hấp dẫn và đối thoại.

Thứ ba, hoạt động Đoàn - Hội tại Trường Đại học Hải Phòng đôi lúc vẫn còn mang tính hình thức, thiếu chiều sâu và chưa thực sự hấp dẫn, lôi cuốn được đông đảo sinh viên tham gia một cách tự nguyện, tích cực. Mặc dù các chương trình, phong trào hành động được triển khai tương đối đầy đủ theo kế hoạch, song việc đổi mới nội dung, hình thức tổ chức vẫn còn hạn chế, thiếu sự sáng tạo và chưa gắn sát với nhu cầu, sở thích, tâm lý và hoàn cảnh thực tế của sinh viên hiện nay. Nhiều hoạt động vẫn mang tính “phong trào vì phong trào”, hình thức hơn là thực chất, chưa tạo ra động lực hoặc giá trị thiết thực khiến sinh viên cảm thấy có ích và muốn tham gia lâu dài.

Thứ tư, một bộ phận sinh viên gặp khó khăn về kinh tế nên phải đi làm thêm, ít có thời gian tham gia hoạt động phong trào, từ đó dần tách rời các hoạt động giáo dục chính trị, đạo đức và lý tưởng. Ngoài ra, điều kiện cơ sở vật chất, kinh phí dành cho công tác Đoàn và phong trào sinh viên ở một số đơn vị còn hạn chế, ảnh hưởng

đến quy mô, hình thức và hiệu quả tổ chức hoạt động.

Những hạn chế trên xuất phát từ cả nguyên nhân khách quan và chủ quan, đòi hỏi Trường Đại học Hải Phòng cần tiếp tục đổi mới mạnh mẽ nội dung, phương pháp giáo dục; tăng cường đầu tư cho công tác Đoàn - Hội; nâng cao năng lực cán bộ và tạo môi trường thuận lợi để sinh viên được bồi dưỡng, rèn luyện lý tưởng cách mạng và đạo đức cách mạng một cách toàn diện, thực chất.

3.3. Nguyên nhân của những hạn chế trong công tác giáo dục lý tưởng, đạo đức cách mạng cho sinh viên Trường Đại học Hải Phòng

Những hạn chế trong công tác giáo dục lý tưởng, đạo đức cách mạng cho sinh viên Trường Đại học Hải Phòng xuất phát từ cả nguyên nhân khách quan lẫn chủ quan. Một bộ phận sinh viên có biểu hiện thờ ơ với các vấn đề chính trị - tư tưởng, thiếu ý thức tự rèn luyện, lý tưởng sống chưa rõ ràng. Điều này xuất phát từ sự tác động tiêu cực của mặt trái kinh tế thị trường, ảnh hưởng của mạng xã hội và trào lưu thực dụng trong xã hội hiện nay. Bên cạnh đó, áp lực học tập, việc làm thêm để trang trải chi phí khiến nhiều sinh viên không còn thời gian và động lực tham gia các hoạt động giáo dục tư tưởng - đạo đức.

Chương trình và phương pháp giảng dạy lý luận chính trị vẫn còn nặng tính hàn lâm, thiếu tính ứng dụng và gắn kết với thực tiễn đời sống sinh viên. Giờ

học lý luận thường khô khan, thiếu tính tương tác, chưa tạo được cảm hứng và sự chủ động tiếp nhận từ phía người học. Việc lồng ghép nội dung giáo dục lý tưởng, đạo đức vào hoạt động phong trào, sinh hoạt chuyên đề còn mang tính hình thức, chưa thật sự đổi mới về phương pháp tổ chức.

Một số cán bộ Đoàn - Hội, giảng viên phụ trách công tác giáo dục chính trị tư tưởng chưa được đào tạo bài bản về kỹ năng tổ chức hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp. Việc cập nhật xu hướng, đổi mới nội dung tiếp cận còn hạn chế, dẫn đến thiếu sáng tạo trong thiết kế các chương trình, hoạt động giáo dục tư tưởng phù hợp với đặc điểm tâm lý của sinh viên thế hệ Gen Z.

Sự liên kết giữa nhà trường - gia đình - xã hội trong việc giáo dục lý tưởng, đạo đức cho sinh viên còn lỏng lẻo. Việc truyền thông, định hướng dư luận xã hội, lan tỏa giá trị tích cực trên mạng xã hội chưa mạnh mẽ, trong khi các thông tin tiêu cực, sai trái lại dễ dàng tiếp cận sinh viên. Điều này làm giảm hiệu quả tác động của giáo dục tư tưởng trong môi trường mở như đại học hiện nay.

Từ các nguyên nhân nêu trên, có thể thấy rằng để nâng cao chất lượng giáo dục lý tưởng, đạo đức cách mạng cho sinh viên Trường Đại học Hải Phòng, cần một cách tiếp cận toàn diện, đồng bộ, với sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị - xã hội trong và ngoài nhà trường.

4. Một số giải pháp nhằm tiếp tục tăng cường công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho sinh viên Trường Đại học Hải Phòng

Thứ nhất, tiếp tục đẩy mạnh và nâng cao hiệu quả công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho sinh viên. Bằng việc lồng ghép nội dung học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh vào chương trình học tập, sinh hoạt chính trị và hoạt động phong trào của sinh viên. Các môn lý luận chính trị cần được đổi mới về nội dung và phương pháp giảng dạy theo hướng gần gũi, dễ hiểu, sinh động, gắn với các vấn đề thời sự, thực tiễn cuộc sống và bối cảnh địa phương, qua đó nâng cao hứng thú học tập và khả năng tiếp thu của sinh viên.

Thứ hai, tăng cường công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật, chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách của Nhà nước bằng nhiều hình thức linh hoạt, hiện đại, phù hợp với đặc điểm tâm lý và thói quen tiếp nhận thông tin của sinh viên. Cần đẩy mạnh việc cung cấp thông tin chính thống, tích cực thông qua hệ thống mạng xã hội, website nhà trường, các buổi tọa đàm, hội thảo, sinh hoạt chuyên đề nhằm lan tỏa giá trị tốt đẹp, nâng cao “sức đề kháng tư tưởng” trước các quan điểm sai trái, phản động. Đặc biệt, cần phát huy vai trò của sinh viên trong việc xây dựng môi trường mạng lành mạnh, văn minh; tăng cường lực lượng sinh viên nòng cốt có khả năng

phản biện, đấu tranh hiệu quả trên không gian mạng đối với các luận điệu xuyên tạc, kích động chống phá Đảng, Nhà nước và chế độ.

Thứ ba, khơi dậy và phát huy tinh thần sáng tạo, dẫn thân, xung kích của sinh viên thông qua việc đa dạng hóa nội dung và hình thức phong trào, gắn chặt với phong trào “Sinh viên 5 tốt” và các phong trào hành động cách mạng. Các hoạt động cần bám sát nhiệm vụ chính trị, tình hình phát triển của Thành phố Hải Phòng, từ đó khuyến khích sinh viên tham gia đóng góp vào các chương trình phát triển đô thị thông minh, bảo vệ môi trường, chuyển đổi số, khởi nghiệp đổi mới sáng tạo. Đồng thời, cần xây dựng cơ chế biểu dương, tôn vinh, giới thiệu điển hình tiên tiến để nhân rộng các tấm gương sinh viên tiêu biểu, lan tỏa tinh thần “vừa hồng, vừa chuyên” trong môi trường học đường.

Thứ tư, tổ chức đa dạng các câu lạc bộ, đội, nhóm phù hợp với sở thích, năng lực của sinh viên, đồng thời gắn với việc trang bị kỹ năng thực hành xã hội, kỹ năng mềm và khả năng hội nhập quốc tế. Qua đó giúp sinh viên rèn luyện thể chất, nâng cao ý thức cộng đồng, năng động trong giao tiếp, tự tin trong hội nhập và hình thành lối sống lành mạnh, tích cực. Các hoạt động ngoại khóa, tình nguyện, thể thao, nghệ thuật, tranh biện, truyền thông... không chỉ tạo môi trường giải trí lành mạnh mà còn là công cụ hữu hiệu trong việc giáo dục lý tưởng sống, tinh

thần trách nhiệm và khả năng làm việc nhóm cho sinh viên.

Thứ năm, củng cố và nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ Đoàn - Hội trong các trường đại học, coi đây là lực lượng then chốt để tổ chức và triển khai các hoạt động giáo dục chính trị, tư tưởng trong sinh viên. Cần tăng cường đào tạo, bồi dưỡng kỹ năng, nghiệp vụ công tác cho cán bộ Đoàn - Hội; đồng thời phân bổ hợp lý nguồn lực, đầu tư cơ sở vật chất, kinh phí hoạt động để tạo điều kiện thuận lợi cho việc thực hiện các chương trình, phong trào một cách thực chất, hiệu quả và sáng tạo. Đồng thời, các nhà trường cần phát huy vai trò nêu gương của giảng viên, cán bộ Đoàn - Hội trong việc truyền cảm hứng, khơi dậy lòng yêu nước, khát vọng cống hiến và tinh thần trách nhiệm trong mỗi sinh viên.

5. Kết luận

Giáo dục lý tưởng, đạo đức cách mạng cho sinh viên là nhiệm vụ vừa cấp thiết, vừa có tính chiến lược lâu dài trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Đối với Thành phố Hải Phòng - trung tâm kinh tế, công nghiệp lớn - việc xây dựng đội ngũ sinh viên có bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức, khát vọng cống hiến và năng lực hội nhập là yêu cầu quan trọng để đáp ứng sự nghiệp phát triển của thành phố trong giai đoạn mới. Trong những năm qua, các trường đại học trên địa bàn thành phố đã có nhiều nỗ lực trong việc triển khai các chương trình giáo dục lý tưởng, đạo đức

cách mạng thông qua cả hình thức chính khóa và ngoại khóa, đạt được những kết quả đáng ghi nhận. Tuy nhiên, công tác này vẫn còn tồn tại không ít khó khăn, bất cập, nhất là trước những thách thức từ mặt trái của toàn cầu hóa, sự tác động của mạng xã hội và xu hướng thực dụng hóa trong một bộ phận sinh viên. Vì vậy, trong thời gian tới, cần tiếp tục đổi mới mạnh mẽ nội dung, phương pháp và hình thức giáo dục, kết hợp giữa truyền thống và hiện đại, giữa lý luận và thực tiễn, giữa giảng dạy chính quy và hoạt động trải nghiệm. Đồng thời, phát huy vai trò của các tổ chức Đoàn - Hội, đội ngũ cán bộ giảng viên, cơ quan truyền thông và toàn xã hội trong việc tạo dựng môi trường giáo dục lành mạnh, truyền cảm hứng và khơi dậy tinh thần trách nhiệm, khát vọng vươn lên trong sinh viên. Chỉ khi công tác giáo dục lý tưởng, đạo đức cách mạng được thực hiện một cách sâu rộng, toàn diện và có chiều sâu, chúng ta mới có thể hình thành nên một lớp sinh viên Trường Đại học Hải Phòng vừa “hồng” - có phẩm chất chính trị, đạo đức tốt, vừa “chuyên” - có trình độ, năng lực, hội nhập, xứng đáng là lực lượng tiên phong đóng góp vào sự phát triển nhanh và bền vững của thành phố Cảng trong thời kỳ mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban Bí thư Trung ương Đảng (2001), *Đảng Cộng sản Việt Nam với công tác vận động thanh niên trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước*, NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.

2. Bùi Thị Cần (chủ biên) (2020), *Giáo dục sinh viên Việt Nam theo gương bản lĩnh chính trị Hồ Chí Minh trong thời kỳ hội nhập*, NXB Đại học Vinh.

3. Ban Bí thư Trung ương Đảng (2015), Chỉ thị số 42-CT/TW, ngày 24/3/2015, *Về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015-2030*.

4. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Tập II. H, NXB Chính trị quốc gia Sự thật.

5. Ban Bí thư Trung ương Đảng (2014), Kết luận số 94-KL/TW, ngày 28/3/2014, *Về tiếp tục đổi mới việc học tập lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân*.